

Praktijktoets verwachte kosteneffecten verandering babynorm kinderopvang 2018

Juni 2018

Praktijktoets verwachte kosteneffecten verandering babynorm kinderopvang 2018

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
2. SAMENVATTING	4
2.1 Praktijktoets in opdracht van convenantpartijen.....	4
2.2 Kosteneffecten in praktijk hoger	4
2.3 Meer kleine aanbieders ondervinden uitschieters in kosteneffecten.....	4
2.4 Verklaring verschil in kosteneffecten naar omvang organisatie	5
2.5 Beperkte aanpassingen in Besluit kwaliteit bieden geen soelaas	5
2.6 Oplossingsrichtingen vergen tijd en geld	5
3. METHODE PRAKTIJKTOETS.....	6
3.1 Aanpak.....	6
3.2 Reikwijdte praktijktoets	6
3.3. Toelichting onderscheid SEO en praktijktoets.....	8
3.3.1 Verschil in omvang steekproef per groep	8
3.3.2 Verschil in methodiek	8
3.3.3 Verschil in terugkoppeling met aanbieders in praktijk	8
4. RESULTATEN PRAKTIJKTOETS.....	9
4.1 Kosteneffect SEO databestand varieert tussen 0% en 18%	9
4.2 Kosteneffect in praktijk hoger: 7,3% gemiddeld i.p.v. 4,7%	9
4.3 In praktijk nauwelijks aanbieders zonder kosteneffect.....	10
4.4 Uitschieters kosteneffecten bij kleine aanbieders verklaarbaar	11
4.5 Conclusies.....	11
5. MOGELIJKHEDEN OM KOSTENEFFECTEN NIEUWE BKR TE DEMPEN	13
5.1 Inleiding	13
5.2 Hoe komt het dat kleine aanbieders kwetsbaarder zijn dan grote?	13
5.3 Kenmerken aanbieders met hoge kosteneffecten	15
5.4 Middelen van kosteneffecten in schaalgrootte of in tijd	16
5.5 Uitwerking en effect dempende maatregelen.....	16
5.5.1 Demping door aanpassing Besluit Kwaliteit	16
5.5.2 Demping door ‘middelen’ in de tijd	18
5.6 Conclusie	18
6. TOT SLOT	20
BIJLAGE 1A: INVULFORMAT PRAKTIJKTOETS.....	21
BIJLAGE 1B: RETOURFORMAT PRAKTIJKTOETS	22
BIJLAGE 2A: TOELICHTING ANALYSES SEO	23
BIJLAGE 2B: VOORBEELD VERSCHILLEN SEO ANALYSE EN PRAKTIJK	26

BIJLAGE 3: WETTELIJKE BEPERKINGEN DIE NIET ZIJN VERWERKT IN SEO ANALYSE	28
Stamgroepen	28
Vaste gezichten	28
Ruimtelijke beperkingen	28
BIJLAGE 4: REGELGEVING PERSONEELSBEZETTING BESLUIT KWALITEIT	29

1. INLEIDING

De vier convenantpartijen (BOinK, Brancheorganisatie Kinderopvang, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang en Sociaal Werk Nederland) hebben - in reactie op het SEO rapport (SEO, maart 2018) - aangegeven behoefte te hebben aan een praktijktoets van de onderzoekresultaten.

Die praktijktoets moet duidelijk maken of de kosteneffecten die het SEO model berekent voor aanpassing van de BKR¹ ratio voor baby's overeenkomen met de kosteneffecten die in de dagelijkse praktijk in de kinderopvang optreden.

De beperking van het gebruikte SEO rekenmodel is volgens de convenantpartijen dat:

- a. in de onderzoeksresultaten niet of onvoldoende, de effecten van een aantal aanvullende wettelijke beperkingen (zoals stamgroepen, vaste gezichten, vierkante meters) worden meegewogen;
- b. frictieleegstand in het model niet, of niet volledig, wordt meegenomen.

Ook SEO zelf geeft in haar rapport aan dat de kosteneffecten in de praktijk hoger kunnen uitpakken:

Ruimte in de bezetting als geen rekening wordt gehouden met randvoorwaarden

Kinderopvangorganisaties optimaliseren de groepsindeling onder een aantal randvoorwaarden. Zo vermindert wetgeving rondom stamgroepen de mogelijkheden het aantal leidsters te verminderen. Ook beperkingen in de indeling van de ruimte kunnen een rol spelen. Het kostprijsmodel houdt geen rekening met deze factoren, waardoor het berekende aantal pedagogisch medewerkers volgens het model lager is dan in werkelijkheid. Ook houdt het model geen rekening met ruimte in de bezetting die ontstaat omdat er frictie is tussen in- en uitstroom van kinderen of door fluctuaties in de bezettingsgraad door vraaguitval of –toename.

Bron: SEO, maart 2018 p.8.

In bijlage 3 zijn enkele wettelijke beperkingen omschreven die niet zijn meegenomen in de SEO analyse.

Aan Buitenhek is gevraagd om de praktijktoets uit te voeren en de door SEO berekende kosteneffecten per aanbieder te toetsen in de praktijk.

Aanvullend is door de convenantpartijen gevraagd om de mogelijkheden te verkennen om de door SEO vastgestelde spreiding in kosteneffecten bij kleine aanbieders te dempen.

In deze beknopte rapportage de belangrijkste resultaten van het onderzoek.

---

¹ BKR is de afkorting van beroepskracht-kind ratio. Dat is het wettelijk vastgestelde minimum aantal pedagogisch medewerkers (PM-ers) op een groep kinderen in de kinderopvang.

2. SAMENVATTING

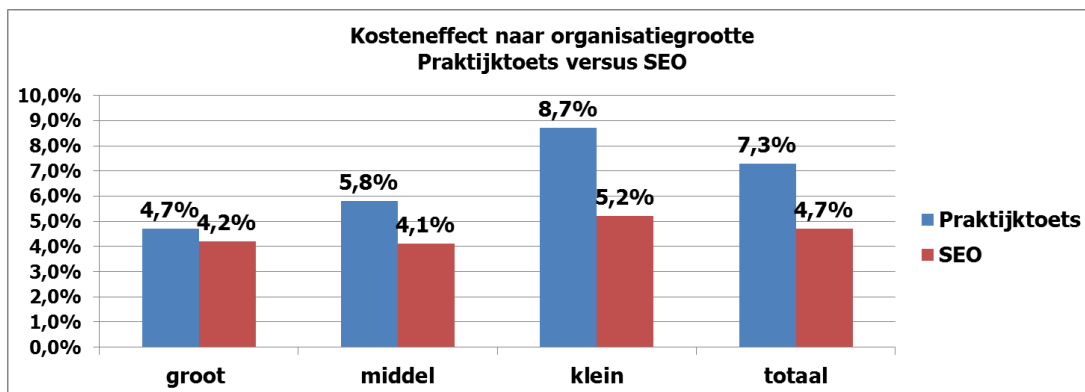
2.1 Praktijktoets in opdracht van convenantpartijen

Vier convenantpartijen (BOinK, Brancheorganisatie Kinderopvang, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang en Sociaal Werk Nederland) hebben - in reactie op het SEO rapport (SEO, maart 2018) - aangegeven behoefte te hebben aan een praktijktoets van de onderzoekresultaten.

Die praktijktoets moest duidelijk maken of de kosteneffecten die het SEO model berekent voor aanpassing van de BKR² ratio overeenkomen met de kosteneffecten die kinderopvangaanbieders in de dagelijkse praktijk ondervinden.

2.2 Kosteneffecten in praktijk hoger

De kosteneffecten van de nieuwe BKR komen in de praktijktoets hoger uit dan het SEO rapporteert. Dat is overigens geen verrassing omdat SEO die mogelijkheid in haar rapportage al aankondigde (zie 1. Inleiding). De gemiddelde kosteneffecten komen 55% hoger uit op 7,3% (SEO 4,7%). Ook de verdeling naar grootte wijkt af. De kleine aanbieders komen gemiddeld op een kosteneffect van 8,7% (SEO 5,2%), de middelgrote op 5,8% (SEO 4,1%) en de grote organisaties op gemiddeld 4,7% (SEO 4,2%).

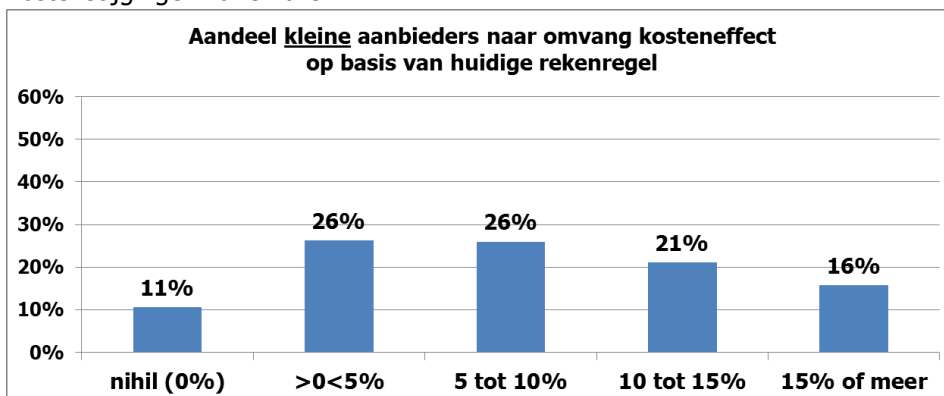

De praktijktoets bevestigt de conclusie van de SEO analyse dat met name kleine aanbieders de hoogste kosteneffecten zullen ervaren.

Het verschil met de kosteneffecten in de praktijk wordt verklaard door de beperkingen van de onderzoeksmethode die SEO in haar rapport omschrijft.

2.3 Meer kleine aanbieders ondervinden uitschieters in kosteneffecten

De praktijktoets wijkt af van SEO als het gaat om het aandeel kleine aanbieders dat hoge kosteneffecten ervaart. Het SEO rapporteert dat 25% van de kleine aanbieders 10% kostenstijging of meer zal hebben. Uit de praktijktoets blijkt dat niet een kwart, maar meer dan een derde (37%) van de kleine aanbieders hoge kostenstijgingen zal ervaren.

² BKR is de afkorting van beroepskracht-kind ratio. Dat is het wettelijk vastgestelde minimum aantal pedagogisch medewerkers (PM-ers) op een groep kinderen in de kinderopvang.

Dat beeld wijkt af van de SEO analyse die voor 25% van de kleine aanbieders kosteneffecten van 10% of meer berekende.

Omdat 80% (2.129) van alle 2.640 dagopvangaanbieders slechts 1 of 2 dagopvanglocaties heeft³, en dus als klein kan worden aangemerkt, levert dat voor bijna 800 aanbieders (37% x 2.129) een aanmerkelijk hoger kosteneffect op dan wordt verdisconteerd in de toeslagregeling.

2.4 Verklaring verschil in kosteneffecten naar omvang organisatie

In de praktijk variëren de kosteneffecten van de nieuwe BKR ratio per groep én per groep in de tijd. Het kosteneffect is afhankelijk van de leeftijdsopbouw per groep op een bepaald moment. Doordat grotere aanbieders lage en hoge kosteneffecten van verschillende locaties kunnen middelen op organisatieniveau hebben grote aanbieders een meer geleidelijk kosteneffect in de tijd. Kleine aanbieders met minder groepen kunnen de kosteneffecten per groep niet middelen en ervaren een veel grilliger kosteneffect in de tijd. Zij ervaren – afhankelijk van de leeftijdsopbouw – perioden met hele hoge of hele lage kosteneffecten per groep. Kleine aanbieders kunnen de lage en hoge kosteneffecten uitsluitend middelen in de tijd.

2.5 Beperkte aanpassingen in Besluit kwaliteit bieden geen soelaas

Op basis van de screening van de onderzoeksresultaten is onderzocht of een beperkte aanpassing van de aanvullende rekenformule in het Besluit Kwaliteit de kosteneffecten kan terugbrengen en de spreiding kan dempen. Uit die analyse blijkt dat kleine aanpassingen onvoldoende effect hebben om de spreiding in kosteneffecten - voor met name kleine aanbieders - te dempen.

2.6 Oplossingsrichtingen vergen tijd en geld

Indien er geen draagvlak is voor ingrijpende aanpassingen in het Besluit Kwaliteit resterende de volgende oplossingsrichtingen voor de knelpunten die met de praktijktoets zijn aangetoond.

De eerste oplossingsrichting heeft betrekking op het hoger gemiddeld kosteneffect van 7,3% in de praktijk in plaats van de eerder berekende 4,7%. Een hogere aanpassing van het maximumuurtarief van de toeslagregeling die dekkend is voor het kosteneffect (7,3%) ligt dan voor de hand.

De tweede oplossingsrichting heeft betrekking op effect op kleine aanbieders. Daarvoor kan een meer gefaseerde invoering helpen waarbij de aanpassing van de toeslagregeling vooruitloopt op de nieuwe BKR. Concreet betekent dit dat de extra verhoging van het maximumuurtarief voor de nieuwe BKR eerder start en de nieuwe BKR later van start gaat. Dat biedt kleinen aanbieders de ruimte om een buffer te realiseren voor een periode met hoge kosteneffecten.

Het is aan de opdrachtgevers om een afweging te maken met welke oplossingsrichtingen zij het vervolgtraject inzetten.

---

³ Gebaseerd op de in het LRKP december 2017 geregistreerde KvK nummers

3. METHODE PRAKTIJKTOETS

3.1 Aanpak

De aanpak van de praktijktoets ziet er als volgt uit:

1. Buitenhek heeft - na fiat van de betrokken ouders - de onderzoeksgegevens van SEO ontvangen die de basis vormen voor de SEO rapportage. Deze onderzoeksgegevens omvatten onder andere de efficiency- en kosteneffecten per locatie en aanbieder die SEO heeft berekend.
2. Alle 51 ouders in het door SEO aangeleverde databestand zijn vervolgens door Buitenhek aangeschreven en hen is gevraagd de actuele kind- en personeelsbezetting (per begin april 2018) van alle dagdelen en groepen aan te leveren (in bijlage 1a is het invulformat opgenomen).
3. Op de door de ouders aangeleverde invulformats is door Buitenhek de nieuwe BKR toegepast en is per dagdeel aangegeven of, en zo ja hoeveel, extra personele inzet noodzakelijk wordt en welke kosteneffecten dat heeft. Verder zijn de aangeleverde invulformats aangevuld met de kosteneffecten die SEO heeft geraamd voor de locaties.
4. De aangevulde invulformats zijn retour gestuurd naar de houder met de vraag om - binnen alle relevante wet- en regelgeving (waaronder - naast de beroepskracht-kind ratio - de regelgeving rond stamgroepen, de koppeling van dagencombinaties per kind, de regels omtrent vaste gezichten, de regels omtrent de 3-uursregeling, minimum aantal voorgeschreven vierkante meters binnen- en buitenruimte) - aan te geven welke maatregelen mogelijk zijn om de kosteneffecten te beperken. In bijlage 1b is een voorbeeld van een retourformat opgenomen.
5. Na controle zijn de ontvangen praktijktoetsen per houder getoetst en verwerkt. De resultaten zijn opgenomen in deze rapportage.

3.2 Reikwijdte praktijktoets

De SEO analyse is gebaseerd op een steekproef van 164 aanbieders en 285 dagopvanglocaties. Per december 2017 zijn er in het landelijk register 2.640 (op KvK nummer) verschillende dagopvangaanbieders geregistreerd met in totaal 7.804 dagopvanglocaties.

De SEO analyse omvat een steekproef met 6% van het totaal aantal dagopvangaanbieders en 4% van het totaal aantal geregistreerde dagopvanglocaties:

Organisaties	Totaal	in %
Aantal verschillende (kvk nr) dagopvangaanbieders in LRKP	2.640	100%
Aantal verschillende dagopvangaanbieders in SEO analyse totaal	164	6%
Dagopvanglocaties	Totaal	in %
Aantal dagopvanglocaties in LRKP	7.804	100%
Aantal dagopvanglocaties in SEO analyse totaal	285	4%

Bron: SEO en LRKP december 2017

In onderstaande overzichten is de reikwijdte van de praktijktoets weergegeven:

Aantal organisaties naar omvang	Totaal	in %	Klein	in %	Middel	in %	Groot	in %
Aantal verschillende dagopvangaanbieders in SEO analyse totaal	164	100%	124	100%	35	100%	5	100%
Aantal verschillende aanbieders in door SEO aangeleverd databestand voor praktijktoets	51	31%	30	24%	16	46%	5	100%
Aantal verschillende organisaties dat format praktijktoets heeft aangeleverd	34	21%	19	15%	12	34%	3	60%
Aantal locaties naar organisatie omvang	Totaal	in %	Klein	in %	Middel	in %	Groot	in %
Aantal dagopvanglocaties in SEO analyse totaal	285	100%	136	100%	86	100%	63	100%
Aantal locaties in door SEO aangeleverd databestand voor praktijktoets	142	50%	32	24%	51	59%	59	94%
Aantal locaties waarvan format praktijktoets is aangeleverd	88	31%	17	13%	37	43%	34	54%

Daaruit volgt dat het aangeleverde databestand dat gebruikt is voor de praktijktoets de helft van alle locaties omvat die voor het SEO rapport zijn gebruikt. Per grootteklasse van organisaties zien we dat vrijwel alle locaties van grote aanbieders zijn vertegenwoordigd, dat 59% van alle middelgrote en 24% van alle locaties van kleine aanbieders in het door SEO aangeleverde databestand zitten.

In het aangeleverde SEO databestand bedroeg het gewogen verschil tussen de geoptimaliseerde huidige PM⁴ inzet en de geoptimaliseerde nieuwe PM inzet 7,9%. In de SEO rapportage bedraagt het verschil 7,8% excl. PSZ en 8,0% incl. PSZ:

Tabel 3.4 Kosten locaties van kleine organisaties stijgen met 5,1 procent door nieuwe baby-norm

	Totaal	Omvang organisatie		
		Klein	Middelgroot	Groot
Toename beroepskrachten incl. PSZ	7,8%	8,2%	7,1%	8,1%
Toename beroepskrachten excl. PSZ	8,0%	8,3%	7,3%	8,2%

Het aangeleverde SEO databestand lijkt dus representatief voor het totale databestand dat gebruikt is voor de SEO analyse.

De praktijktoets omvat in totaal 3.220 gescreende dagdelen van 322 groepen bij 88 locaties van in totaal 34 aanbieders.

⁴ PM staat voor pedagogisch medewerker. Dat zijn de directe medewerkers die de opvanggroepen begeleiden.

3.3. Toelichting onderscheid SEO en praktijktoets

3.3.1 Verschil in omvang steekproef per groep

SEO heeft voor haar analyse een steekproef inventarisatie gedaan van 2 dagdelen per week per groep. Van de 10 dagdelen per groep - 5 wekdagen met elk een ochtend- en een middagdagdeel - is a-select van 1 rustig dagdeel (woensdag en vrijdag) en 1 druk dagdeel (maandag, dinsdag en donderdag) de leeftijdsopbouw per groep opgevraagd.

Bij de praktijktoets is per locatie niet een steekproef van enkele dagdelen gehanteerd, maar zijn alle 10 dagdelen van een dagopvanglocatie geïnventariseerd.

3.3.2 Verschil in methodiek

De door SEO berekende kosteneffecten zijn niet gebaseerd op de daadwerkelijke groepsopbouw maar op een groepsopbouw die middels een rekenmodel is geoptimaliseerd.

De extra inzet van pedagogisch medewerkers als gevolg van de nieuwe BKR wordt door SEO berekend op basis van een rekenmodel dat eerst een - uit kosten oogpunt - geoptimaliseerde groepssamenstelling per locatie berekent met de huidige BKR.

Voor de volledigheid is de toelichting op de SEO methode opgenomen in bijlage 2a. van dit rapport.

In bijlage 2b is een voorbeeld opgenomen waaruit blijkt dat de toegepaste optimalisatie op locatie- en organisatieniveau tot kosteneffecten kunnen leiden die er in de praktijk niet zijn.

Dit voorbeeld geeft aan dat er een verschil is tussen de rekenkundige analyse van SEO en de effecten in de praktijk die individuele aanbieders zullen ervaren.

Bij de praktijktoets is de nieuwe BKR toegepast op de huidige groepsopbouw zonder tussenstap van een optimalisatiemodel.

Uitgangspunt van de praktijktoets is dat aanbieders binnen de wettelijke criteria en conform de wensen van klanten en het gehanteerde pedagogische beleid⁵ niet bewust meer PM-ers in zetten dan noodzakelijk.

3.3.3 Verschil in terugkoppeling met aanbieders in praktijk

Verder is er een onderscheid dat bij de praktijktoets de berekende kosteneffecten zijn teruggekoppeld aan de betrokken aanbieder en ter toetsing zijn voorgelegd.

De modelberekeningen van de kosteneffecten door SEO zijn niet getoetst bij de betrokken aanbieders.

Door het verschil in methodiek verschilt ook het door SEO berekende kosteneffecten van het daadwerkelijke kosteneffect dat de betrokken aanbieder in de praktijk ondervindt.

In bijlage 2b. is een concreet voorbeeld gegeven dat het verschil in onderzoeksmethode inzichtelijk maken.

---

⁵ Bijvoorbeeld de keuze om een horizontale (groepen naar leeftijd) of verticale (0-4 jarigen in 1 groep) groepsindeling te hanteren.

4. RESULTATEN PRAKTIJKTOETS

4.1 Kosteneffect SEO databestand varieert tussen 0% en 18%

Door de opdrachtgevers is gevraagd naar de spreiding van kosteneffecten in de SEO analyse. Op basis van het door SEO aangeleverde databestand is vastgesteld dat per aanbieder de extra inzet van PM-ers als gevolg van de nieuwe BKR volgens de SEO analyse varieert tussen 0% en 30%.

Naarmate de organisaties kleiner worden wordt de spreiding van resultaten groter. In onderstaande tabel is de spreiding naar omvang van de organisaties weergegeven:

Omvang organisatie	Ongewogen gemiddelden			
	Totaal	Klein	Middel	Groot
Extra inzet beroepskrachten in % per aanbieder SEO rapport	7,8%	8,2%	7,1%	8,1%
Extra inzet beroepskrachten in % per aanbieder SEO databestand	7,8%	7,6%	6,8%	8,8%
Hoogste waarde in databestand	30%	30%	20%	11%
Laagste waarde in databestand	0%	0%	0%	7%
Spreiding tussen hoogste en laagste waarde in databestand	30%	30%	20%	4%

Op basis van het gemiddeld kostenaandeel van de directe beroepskrachten op de groepen in de totale kosten (60%) variëren de kosteneffecten van de SEO analyse tussen 0% en 18%.

In totaal zijn in het aangeleverde SEO databestand 677 waarnemingen opgenomen. Daarvan zijn er 143 waarnemingen van 30 kleine aanbieders (4,8 waarnemingen gemiddeld per kleine aanbieder), zijn er 240 waarnemingen van 16 middelgrote aanbieders (15 waarnemingen gemiddeld per middelgrote aanbieder) en zijn er 294 waarnemingen van 5 grote aanbieders (58,8 gemiddeld per grote aanbieder).

Naarmate het aantal waarnemingen per aanbieder stijgt zien we een lagere spreiding van het kosteneffect (een kleiner verschil tussen de hoogste en laagste waarde).

4.2 Kosteneffect in praktijk hoger: 7,3% gemiddeld i.p.v. 4,7%

De kosteneffecten van de praktijktoets komen gemiddeld hoger uit dan de kosteneffecten die uit de SEO analyse blijken. Het gemiddelde kosteneffect exclusief peuterspeelzalen van de SEO analyse bedraagt 4,7%.

De gemiddelde kosteneffecten op basis van de praktijktoets bedragen 7,3%.

In onderstaande tabel de vergelijkende cijfers tussen praktijktoets en de SEO rapportage:

Tabel 3.4

	Omvang organisatie			
	Totaal	Klein	Middelgroot	Groot
Toename beroepskrachten incl. PSZ	7,8%	8,2%	7,1%	8,1%
Toename beroepskrachten excl. PSZ	8,0%	8,3%	7,3%	8,2%
Toename kosten incl. PSZ	4,6%	5,1%	4,0%	4,1%
Toename kosten excl. PSZ	4,7%	5,2%	4,1%	4,2%
Toename kosten Praktijktoets	7,3%	8,7%	5,8%	4,7%
Vershil Praktijktoets en SEO analyse	+2,6%	+3,5%	+1,7%	+0,5%

Uit de vergelijking blijkt ook dat de verdeling naar organisatiegrootte afwijkt. De kleine aanbieders komen gemiddeld op een kosteneffect van 8,7% (SEO 5,2%), de middelgrote op 5,8% (SEO 4,1%) en de grote organisaties op gemiddeld 4,7% (SEO 4,2%).

Met name voor de kleine en middelgrote organisaties zijn de verschillen met de SEO rapportage groot.

4.3 In praktijk nauwelijks aanbieders zonder kosteneffect

In de SEO rapportage zien we dat een derde (33%) van alle aanbieders geen enkel kosteneffect heeft van de nieuwe BKR (zie gecorrigeerde⁶ tabel 3.5):

Tabel 3.5 Bij 25 procent van de kleine organisaties treedt een kostenstijging op van 10 procent of meer door de nieuwe baby-norm

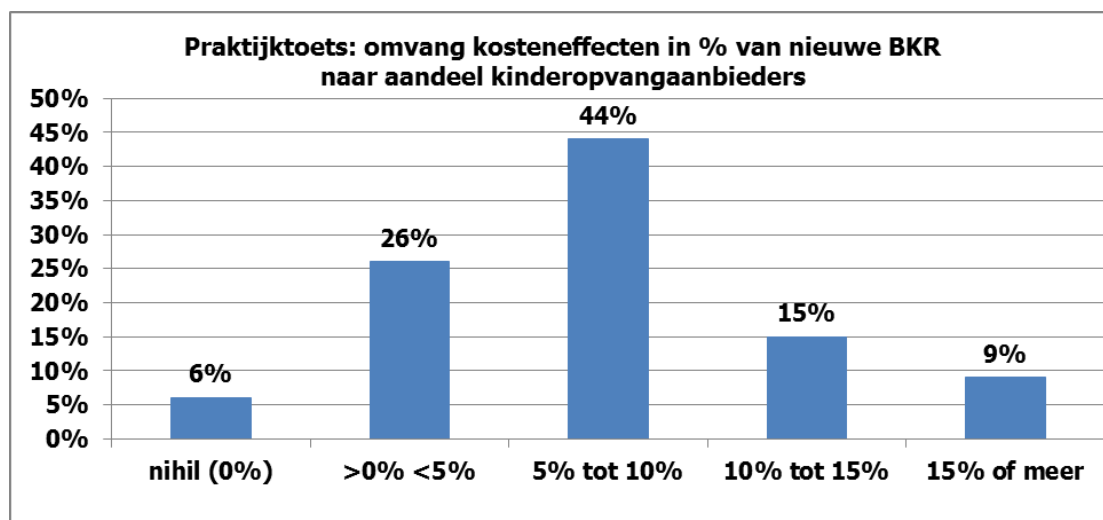
Toename kosten	Totaal	Omvang organisatie	
		Klein	Middelgroot/groot
Geen	33%	35%	14%
Minder dan 10%	44%	40%	72%
10% of meer	24%	25%	14%
	100%	100%	100%
Aantal organisaties in steekproef	164	124	40

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek o.b.v. SEO-enquête kinderopvang
Toelichting: Totaal percentage gewogen naar verdeling organisatiegrootte in LRKP. Berekening inclusief geharmoniseerde peuterspeelzalen.

Uit de praktijktoets blijkt dat slechts 2 (6%) van de 34 aanbieders (SEO 33%) geen enkel kosteneffect ervaart:

Kosteneffect nieuwe BKR	Aantal aanbieders praktijktoets	In % aanbieders praktijktoets	In % SEO analyse
nihil (0%)	2	6%	33%
>0% <5%	9	26%	44%
5% tot 10%	15	44%	
10% tot 15%	5	15%	
15% of meer	3	9%	24%
Totaal	34	100%	100%

In onderstaande grafiek zien we de resultaten van de praktijktoets naar omvang van het kosteneffect:

De praktijktoets bevestigt de conclusie van SEO dat bijna een kwart (24%) van alle kinderopvangaanbieders een kosteneffect heeft van 10% of meer.

⁶ Optelling middelgrote en grote organisaties aangepast naar 40 i.p.v. 33

4.4 Uitschieters kosteneffecten bij kleine aanbieders verklaarbaar

Uit de praktijktoets blijkt dat gemiddeld op 44% van alle dagopvanggroepen extra personele inzet noodzakelijk is als gevolg van de nieuwe BKR.

Naarmate een aanbieder meer groepen heeft is de kans dus groter dat er kosteneffecten zijn. Dat verklaart ook het feit dat - zowel in de SEO analyse als in de praktijktoets - geen van de grote organisaties een kosteneffect heeft van 0%.

Het verklaart tevens dat kleine aanbieders ofwel een klein kosteneffect hebben, ofwel geconfronteerd worden met een groot kosteneffect afhankelijk van de groepssamenstelling op het moment van onderzoek.

In de praktijktoets zijn er 2 aanbieders zonder kosteneffect. Dat zijn beiden kleine organisaties met 1 locaties en 1 of 2 groepen per locatie. Daar staat tegenover dat ook in de categorie met de hoogste kosteneffecten uitsluitend kleine aanbieders staan met locaties waar een beperkt aantal - 1 of 2 - groepen zijn.

Doordat middelgrote en grote organisaties meer groepen hebben kunnen ze de totale kosteneffecten voor de organisatie middelen met groepen die wél, en groepen die geen extra personele inzet vergen.

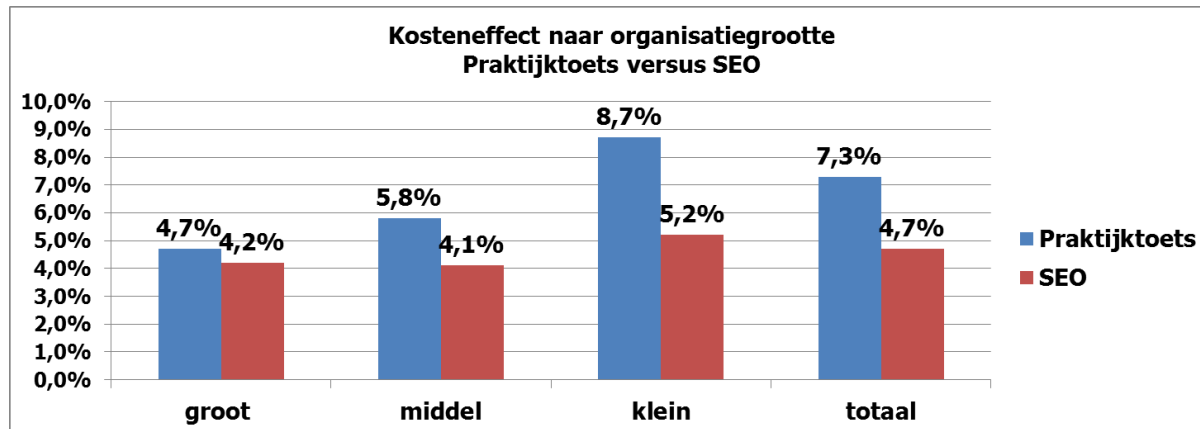
Kleine aanbieders kunnen niet middelen en komen qua kosteneffecten vaker uit op extreem lage of extreem hoge kosteneffecten in vergelijking met de gemiddelden.

Zij kunnen de kosteneffecten uitsluitend middelen in de tijd als de leeftijdsopbouw wijzigt.

4.5 Conclusies

De kosteneffecten van de nieuwe BKR komen in de praktijktoets hoger uit dan het SEO rapporteert. Dat is overigens geen verrassing omdat SEO die mogelijkheid in haar rapportage al aankondigde (zie 1. Inleiding).

De gemiddelde kosteneffecten komen 55% hoger uit op 7,3% (SEO 4,7%). Ook de verdeling naar grootte wijkt af. De kleine aanbieders komen gemiddeld op een kosteneffect van 8,7% (SEO 5,2%), de middelgrote op 5,8% (SEO 4,1%) en de grote organisaties op gemiddeld 4,7% (SEO 4,2%).

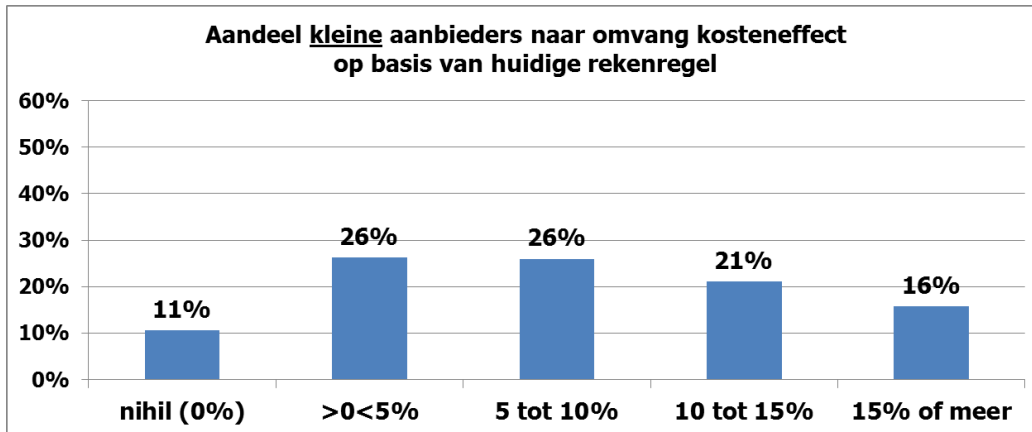
De praktijktoets bevestigt de conclusie van de SEO analyse dat met name kleine aanbieders de hoogste kosteneffecten zullen ervaren. Bij deze groep is de spreiding tussen de laagste en hoogste kosteneffecten ook het grootst. Ook dat beeld komt overeen met de SEO analyse.

De praktijktoets wijkt af van de SEO rapportage als het gaat om het aandeel kleine aanbieders dat hoge kosteneffecten ervaart. Het SEO rapporteert dat 25% van de kleine aanbieders 10% kostenstijging of meer zal hebben.

Uit de praktijktoets blijkt dat niet een kwart, maar meer dan een derde (37%) van de kleine aanbieders hoge kostenstijgingen zal ervaren.

In onderstaande tabel is de verdeling onder kleine aanbieders opgenomen. Daaruit volgt dat 37% van de kleine aanbieders een kosteneffect van 10% of meer heeft:

In hoofdstuk 5. is gekeken naar mogelijkheden om de kosteneffecten te dempen.

5. MOGELIJKHEDEN OM KOSTENEFFECTEN NIEUWE BKR TE DEMPEN

5.1 Inleiding

Het is onvermijdelijk dat de ene aanbieder door de nieuwe BKR meer extra kosten heeft dan de andere aanbieder. In de kosteneffecten zien we echter een grote spreiding. Zo varieert het kosteneffect onder kleine aanbieders van 0% tot 18% in het SEO databestand. In de praktijktoets varieert het kosteneffect van 0% tot 28% bij kleine aanbieders.

Op verzoek van de opdrachtgevers is nader onderzoek gedaan naar maatregelen die extreem hoge kosteneffecten bij kleine aanbieders kunnen voorkomen.

5.2 Hoe komt het dat kleine aanbieders kwetsbaarder zijn dan grote?

Op basis van de SEO analyse ontstaat het beeld (zie paragraaf 4.3) dat een derde van de aanbieders geen enkel kosteneffect ervaart van de nieuwe BKR. In de praktijk blijkt dat aandeel veel lager te zijn.

Een nadere analyse van de praktijk laat zien dat grote aanbieders gemiddeld minder kosteneffecten hebben omdat zij de hoge kosteneffecten op groepen kunnen middelen met lagere kosteneffecten op andere groepen.

Kleinere aanbieders met weinig groepen hebben die mogelijkheid niet en hebben – afhankelijk van de groepssamenstelling op enig moment - een laag of juist een relatief hoog kosteneffect.

Dat kleine aanbieders niet kunnen compenseren met lagere kosteneffecten in andere groepen blijkt bijvoorbeeld bij deze aanbieder:

Praktijktoets IKK format 2018																														
Peildatum:		week 2 t/m 6 april 2018																												
Hoeder:																														
Locatie naam:																														
Aantal groepen/ruimten op deze locatie:		1																												
Groepsnaam:																														
Maximale groeps grootte in aantal kinderen (obv m2):		12																												
Dag	Aantal kinderen per leeftijdsgroep				Totaal	Aantal PM-ers nu	PM-ers 2018	PM-ers na IKK	verschil																					
	0 jaar	1 jaar	2 jaar	3 jaar																										
maandagochtend	3	2	4	2	11	2	2	3	50%																					
maandagmiddag	3	2	4	2	11	2	2	3	50%																					
dinsdagochtend	1	3	6	1	11	2	2	2	0%																					
dinsdagmiddag	1	3	6	1	11	2	2	2	0%																					
woensdagochtend	1	5	4	1	11	2	2	2	0%																					
woensdagmiddag	1	5	4	1	11	2	2	2	0%																					
donderdagochtend	3	3	4	1	11	2	2	3	50%																					
donderdagmiddag	3	3	4	1	11	2	2	3	50%																					
vrijdagochtend	3	2	5	1	11	2	2	3	50%																					
vrijdagmiddag	3	2	5	1	11	2	2	3	50%																					
Totaal groep	22	30	46	12	110	20	20	26	30%																					
Totaal locatie																														
22 30 46 12 110 20 20 26 30%																														
Toelichting:						<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="3">Kosteneffect</th> </tr> <tr> <th>PM-ers 2018</th> <th>PM-ers IKK</th> <th>verschil</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>20</td> <td>26</td> <td>30,0%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Directe kosten PM in % totale kosten:</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Kosteneffect BKR in % totale kosten: 18,0%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Netto kosteneffect volgens SEO:</td> </tr> <tr> <td colspan="2">verschil</td> <td>18,0%</td> </tr> </tbody> </table>				Kosteneffect			PM-ers 2018	PM-ers IKK	verschil	20	26	30,0%	Directe kosten PM in % totale kosten:			Kosteneffect BKR in % totale kosten: 18,0%			Netto kosteneffect volgens SEO:			verschil		18,0%
Kosteneffect																														
PM-ers 2018	PM-ers IKK	verschil																												
20	26	30,0%																												
Directe kosten PM in % totale kosten:																														
Kosteneffect BKR in % totale kosten: 18,0%																														
Netto kosteneffect volgens SEO:																														
verschil		18,0%																												

De extra kosten voor deze aanbieder bedragen 18% als deze aanbieder kiest voor de extra inzet van beroepskrachten.

Praktijktoets verwachte kosteneffecten verandering babynorm kinderopvang 2018

Onderstaand een ander voorbeeld uit de praktijktoets waarbij de kosteneffecten van een kleine aanbieder boven de 10% uitkomen:

Praktijktoets IKK format 2018																																	
Peildatum	week 2 t/m 6 april 2018																																
Houder:																																	
Locatie naam:																																	
Aantal groepen/ruimten op deze locatie:	1																																
Groepsnaam:																																	
Maximale groepsgrootte in aantal kinderen (obv m2):	6																																
	Aantal kinderen per leeftijdsgroep				Totaal	Aantal PM-ers nu	PM-ers 2018	PM-ers na IKK	verschil																								
Dag	0 jaar	1 jaar	2 jaar	3 jaar																													
maandagochtend	1	1	1	1	4	1	1	1	0%																								
maandagmiddag	1	1	1	1	4	1	1	1	0%																								
dinsdagochtend	1	0	1	2	4	1	1	1	0%																								
dinsdagmiddag	1	0	1	2	4	1	1	1	0%																								
woensdagochtend	1	0	1	0	2	1	1	1	0%																								
woensdagmiddag	1	0	1	0	2	1	1	1	0%																								
donderdagochtend	2	1	1	1	5	1	2	2	100%																								
donderdagmiddag	2	1	1	1	5	1	2	2	100%																								
vrijdagochtend	0	0	0	0	0	0	0	0	0%																								
vrijdagmiddag	0	0	0	0	0	0	0	0	0%																								
Totaal groep	10	4	8	8	30	8	8	10	25%																								
Totaal locatie	10	4	8	8	30	8	8	10	25%																								
Toelichting:																																	
Er is slechts 1 groep, dus optie 3 - een andere groepsindeling - is niet mogelijk. Optie 2 - minder kinderen plaatsen - betekent automatisch minder inkomsten terwijl zodra het kind 1 jaar wordt, en er geen baby meer op de groep is, het weer toegestaan is om met 1 beroepskracht de opvang uit te voeren. Dus de enige keuze is optie 1 - het bijplaatsen van beroepskrachten - met een tijdelijke beroepskracht voor de duur dat er een baby op de groep zit en het aantal kinderen > 4 is. Zoals reeds aangegeven is dit een momentopname, waarbij de bezetting laag is. Zodra er één baby bijkomt op maandag of dinsdag moet er direct een extra beroepskracht bij.						<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kosteneffect</th> <th>PM-ers 2018</th> <th>PM-ers na IKK</th> <th>verschil</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>8</td> <td>10</td> <td>25,0%</td> </tr> <tr> <td>Directe kosten PM in % totale kosten:</td> <td></td> <td></td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>Kosteneffect BKR in % totale kosten:</td> <td></td> <td></td> <td>15,0%</td> </tr> <tr> <td>Netto kosteneffect volgens SEO</td> <td></td> <td></td> <td>0%</td> </tr> <tr> <td>verschil</td> <td></td> <td></td> <td>15,0%</td> </tr> </tbody> </table>				Kosteneffect	PM-ers 2018	PM-ers na IKK	verschil		8	10	25,0%	Directe kosten PM in % totale kosten:			60%	Kosteneffect BKR in % totale kosten:			15,0%	Netto kosteneffect volgens SEO			0%	verschil			15,0%
Kosteneffect	PM-ers 2018	PM-ers na IKK	verschil																														
	8	10	25,0%																														
Directe kosten PM in % totale kosten:			60%																														
Kosteneffect BKR in % totale kosten:			15,0%																														
Netto kosteneffect volgens SEO			0%																														
verschil			15,0%																														

Uit de reactie van deze aanbieder (zie toelichting) blijkt welke afwegingen er gemaakt moeten worden door de houder.

Ook de aanbieder met de grootste kosteneffecten in de praktijktoets is een kleine aanbieder. In onderstaand reactieformat met leeftijdsopbouw en kosteneffecten:

Praktijktoets IKK format 2018																																	
Peildatum	week 2 t/m 6 april 2018																																
Houder:																																	
Locatie naam:																																	
Aantal groepen/ruimten op deze locatie:	2																																
Groepsnaam:	A																																
Maximale groepsgrootte in aantal kinderen (obv m2):	14																																
	Aantal kinderen per leeftijdsgroep				Totaal	Aantal PM-ers nu	PM-ers 2018	PM-ers na IKK	verschil																								
Dag	0 jaar	1 jaar	2 jaar	3 jaar																													
maandagochtend	2	5	3	2	12	2	2	3	50%																								
maandagmiddag	2	5	3	2	12	2	2	3	50%																								
dinsdagochtend	3	4	3	2	12	2	2	3	50%																								
dinsdagmiddag	3	4	3	2	12	2	2	3	50%																								
woensdagochtend	4	2	1	2	9	2	2	3	50%																								
woensdagmiddag	4	2	1	1	8	2	2	2	0%																								
donderdagochtend	4	2	3	3	12	2	2	3	50%																								
donderdagmiddag	4	2	3	3	12	2	2	3	50%																								
vrijdagochtend	3	4	3	1	11	2	2	3	50%																								
vrijdagmiddag	3	4	3	1	11	2	2	3	50%																								
Totaal groep	32	34	26	19	111	20	20	29	45%																								
Groepsnaam:	B																																
Maximale groepsgrootte in aantal kinderen (obv m2):	14																																
	Aantal kinderen per leeftijdsgroep				Totaal	Aantal PM-ers nu	PM-ers 2018	PM-ers na IKK	verschil																								
Dag	0 jaar	1 jaar	2 jaar	3 jaar																													
maandagochtend	3	4	2	3	12	2	2	3	50%																								
maandagmiddag	3	4	2	3	12	2	2	3	50%																								
dinsdagochtend	4	3	3	2	12	2	2	3	50%																								
dinsdagmiddag	4	3	3	2	12	2	2	3	50%																								
woensdagochtend	0	0	0	0	0	0	0	0	0%																								
woensdagmiddag	0	0	0	0	0	0	0	0	0%																								
donderdagochtend	4	3	2	3	12	2	2	3	50%																								
donderdagmiddag	4	3	2	3	12	2	2	3	50%																								
vrijdagochtend	0	0	0	0	0	0	0	0	0%																								
vrijdagmiddag	0	0	0	0	0	0	0	0	0%																								
Totaal groep	22	20	14	16	72	12	12	18	50%																								
Totaal locatie	54	54	40	35	183	32	32	47	47%																								
Toelichting:																																	
We kiezen er op 7 dagdelen voor om een extra PM-er in te zetten (3x op A, 4x op B). Op 8 dagdelen plaatsen we minder kinderen. We houden vast aan de huidige (verticale) groepsindeling en plaatsen geen kinderen over naar een andere groep. Eén van de redenen hiervoor is dat we het belangrijk vinden dat kinderen bij hun vaste en vertrouwde pm-ers kunnen blijven.						<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kosteneffect</th> <th>PM-ers 2018</th> <th>PM-ers na IKK</th> <th>verschil</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>32</td> <td>47</td> <td>46,9%</td> </tr> <tr> <td>Directe kosten PM in % totale kosten:</td> <td></td> <td></td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>Kosteneffect BKR in % totale kosten:</td> <td></td> <td></td> <td>28,1%</td> </tr> <tr> <td>Netto kosteneffect volgens SEO</td> <td></td> <td></td> <td>0%</td> </tr> <tr> <td>verschil</td> <td></td> <td></td> <td>28,1%</td> </tr> </tbody> </table>				Kosteneffect	PM-ers 2018	PM-ers na IKK	verschil		32	47	46,9%	Directe kosten PM in % totale kosten:			60%	Kosteneffect BKR in % totale kosten:			28,1%	Netto kosteneffect volgens SEO			0%	verschil			28,1%
Kosteneffect	PM-ers 2018	PM-ers na IKK	verschil																														
	32	47	46,9%																														
Directe kosten PM in % totale kosten:			60%																														
Kosteneffect BKR in % totale kosten:			28,1%																														
Netto kosteneffect volgens SEO			0%																														
verschil			28,1%																														

Met de voorgenomen maatregelen dalen de kosteneffecten voor de inzet van extra PM-ers naar +13%. Dat is echter exclusief de gedeerde kostendeckering door de plaatsing van minder kinderen. Ook dat vertaalt zich in een hogere kostprijs per uur en een hoger uurtarief.

5.3 Kenmerken aanbieders met hoge kosteneffecten

De voorgaande voorbeelden laten zien dan met name kleine aanbieders met relatief weinig groepen een groot risico hebben op hoge kosteneffecten. Dat beeld zien we ook terug in de SEO analyses. Daaruit blijkt al dat de verwachte kostenstijging voor kleine organisaties het hoogst is (zie tabel 3.4):

Verwachte kostenstijging voor kleine organisatie het hoogst

De gevolgen van de veranderde baby-norm op organisatieniveau zijn het grootst voor kleine organisaties. Voor kleine organisaties stijgt het aantal pedagogisch medewerkers met 8,2 procent en stijgen de kosten met 5,1 procent. Voor grote organisaties stijgt het aantal pedagogisch medewerkers gemiddeld met 8,1 procent, maar doordat beroepskrachten een kleiner aandeel uitmaken van de totale kosten is de kostenstijging lager (4,1 procent). Bij middelgrote organisaties stijgt het aantal pedagogisch medewerkers minder sterk dan bij kleine en grote organisaties doordat middelgrote organisaties minder 0-jarigen hebben dan kleine en grote organisaties, zowel in de steekproef als in het volledige bestand (zie Tabel B.4 en B.5 in bijlage B). Exclusief peuterspeelzalen blijft dit beeld bestaan.

Tabel 3.4 Kosten locaties van kleine organisaties stijgen met 5,1 procent door nieuwe baby-norm

	Totaal	Omvang organisatie		
		Klein	Middelgroot	Groot
Toename beroepskrachten incl. PSZ	7,8%	8,2%	7,1%	8,1%
Toename beroepskrachten excl. PSZ	8,0%	8,3%	7,3%	8,2%
Toename kosten incl. PSZ	4,6%	5,1%	4,0%	4,1%
Toename kosten excl. PSZ	4,7%	5,2%	4,1%	4,2%
Aantal locaties incl. PSZ	285	136	86	63
Aantal locaties excl. PSZ	250	125	71	54
Aantal groepen in berekening incl. PSZ	1278	567	400	311
Aantal groepen in berekening excl. PSZ	1226	552	377	297

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek o.b.v. SEO-enquête kinderopvang
Toelichting: Stijging aantal pedagogisch medewerkers door nieuwe baby-norm. Berekend is de toename van het aantal pedagogisch medewerkers ten opzichte van het aantal beroepskrachten dat minimaal nodig is gegeven de huidige groepsindeling. De stijging van het aantal pedagogisch medewerkers is vemenigvuldigd met het aandeel van de beroepskrachten in de totale kosten van de locaties waarin het aantal beroepskrachten stijgt. Percentages gewogen naar locatiegrootte en organisatiegrootte

bron: SEO 2018

De resultaten van de praktijktoets bevestigen dat beeld. Uit de praktijktoets blijkt echter dat het aandeel kleine aanbieders met een kosteneffect van 10% of meer 37% bedraagt (SEO: 25%). Die verdeling wijkt dus in de praktijk af van de SEO analyse (zie gecorrigeerde SEO tabel 3.5):

Tabel 3.5 Bij 25 procent van de kleine organisaties treedt een kostenstijging op van 10 procent of meer door de nieuwe baby-norm

Toename kosten	Totaal	Omvang organisatie	
		Klein	Middelgroot/groot
Geen	33%	35%	14%
Minder dan 10%	44%	40%	72%
10% of meer	24%	25%	14%
	100%	100%	100%
Aantal organisaties in steekproef	164	124	40

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek o.b.v. SEO-enquête kinderopvang
Toelichting: Totaal percentage gewogen naar verdeling organisatiegrootte in LRKP. Berekening inclusief geharmoniseerde peuterspeelzalen.

bron: SEO 2018

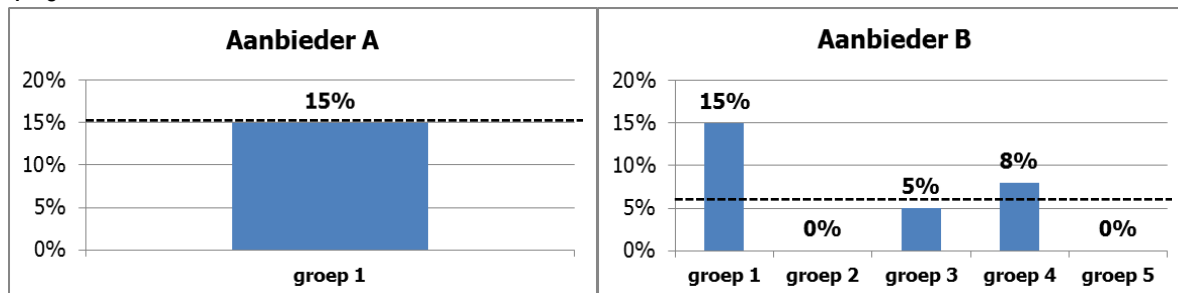

Het kenmerk van kleine aanbieders is dat zij een beperkt aantal groepen exploiteren en veelal gedwongen zijn om met verticale groepen⁷ te werken. De praktijkvoorbeelden in paragraaf 5.2 onderbouwen dat. Dat kenmerk biedt aanknopingspunten om extreme uitschieters in kosteneffecten te dempen.

5.4 Middelen van kosteneffecten in schaalgrootte of in tijd

In de praktijktoets zien we aanbieders met 1 locatie en 1 groep (zie voorbeeld A) waar het kosteneffect⁸ 15% is. Omdat deze aanbieder geen andere groepen exploiteert bedraagt het gemiddelde kosteneffect dan 15%:

T=0

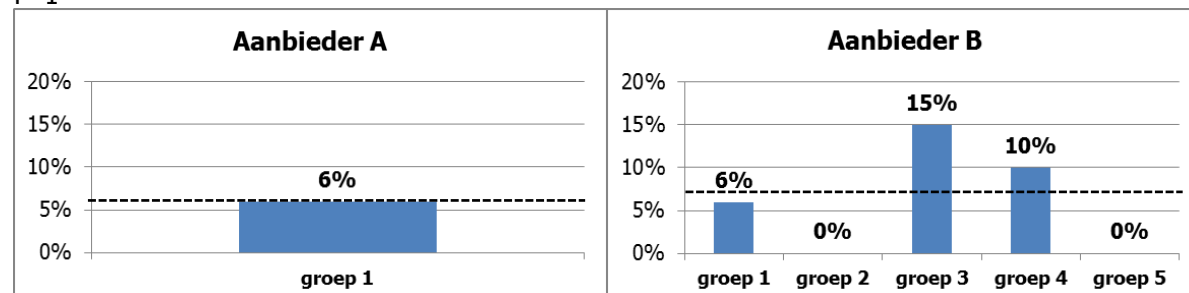

De aanbieder in voorbeeld B heeft meerdere groepen met lage en hoge kosteneffecten. Daardoor zijn de kosteneffecten voor deze aanbieder op T=0 gemiddeld lager (6%).

Schaalgrootte helpt dus om de kosteneffecten op een bepaald moment te dempen.

Door veranderingen in de leeftijdsopbouw van de groepen na verloop van tijd, zien we ook de kosteneffecten per groep wijzigen. Het kan dus zijn dat de kosteneffecten een jaar later afwijken. Aanbieder A heeft dan aanmerkelijk lagere kosten en bij aanbieder B zien we een licht hoger gemiddeld kosteneffect:

T=1

Dit voorbeeld - gebaseerd op de praktijktoets - laat zien dat kosteneffecten per groep variëren in de tijd en dat kleine aanbieders uitsluitend de hoge en lage kosteneffecten kunnen middelen in de tijd. Grotere aanbieders kunnen de kosteneffecten middelen door hun omvang.

Op basis van meerdere steekproeven (SEO eind 2017, Buitenhek begin 2017 en Buitenhek april 2018) kunnen we vaststellen dat ook op langere termijn kleinere aanbieders gemiddeld hogere kosteneffecten ervaren dan grotere aanbieders.

5.5 Uitwerking en effect dempende maatregelen

5.5.1 Demping door aanpassing Besluit Kwaliteit

Op basis van de screening van alle ontvangen invulformats is vastgesteld dat bij kleinere aanbieders de kosten effecten relatief vaak veroorzaakt worden door de beperkingen in de aanvullende rekenregel van het Besluit Kwaliteit (zie bijlage 4).

⁷ Verticale groepen bieden opvang aan kinderen in de leeftijd 0-4 jaar. Horizontale groepen bieden opvang aan kinderen waarbij de leeftijdsverschillen kleiner zijn. Bijvoorbeeld met aparte baby-, dreumes- en peutergroepen.

⁸ Op basis van het actuele leeftijdsopbouw en nieuwe BKR

Als de limietwaarde van deze aanvullende rekenregel wordt overschreden moet de aanbieder op de groep een extra beroepskracht inzetten. Het gaat concreet om de volgende rekenformule:

Rekenregels

1. Indien in een stamgroep een kind van 0 tot 1 jaar aanwezig is, wordt naast tabel 1 tevens de hiernavolgende rekenformule toegepast. Indien Z een getal oplevert dat groter is dan het op grond van tabel 1 benodigde minimaal aantal in te zetten beroepskrachten, wordt het op grond van tabel 1 minimaal aantal in te zetten beroepskrachten verhoogd tot Z. De rekenformule luidt als volgt:

$$Z = (A + ((B + C + D) / 1,2)), \text{ afgerond naar boven.}$$

A = aantal kinderen van 0 tot 1 jaar / 3.

B = aantal kinderen van 1 tot 2 jaar / 5.

C = aantal kinderen van 2 tot 3 jaar / 6.

D = aantal kinderen van 3 tot 4 jaar / 8.

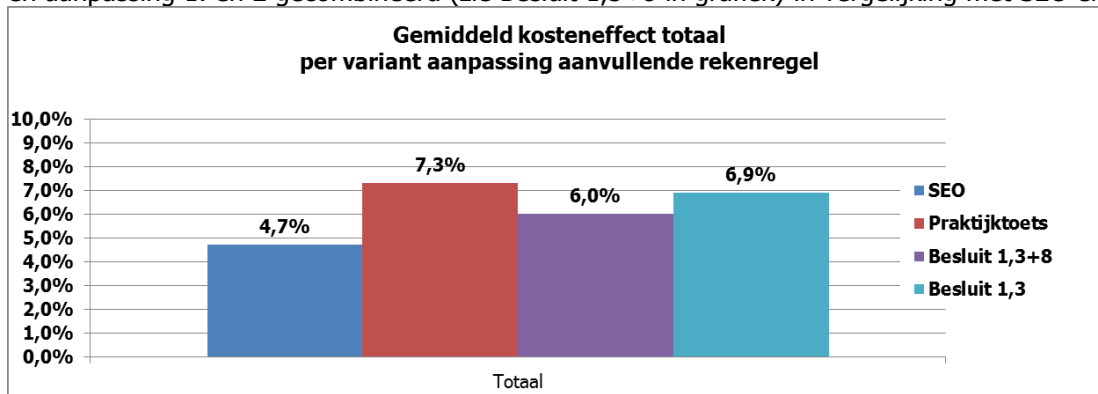
2. In een situatie waarin het toevoegen van 1 kind leidt tot een op grond van tabel 1 en rekenregel 1 kleiner aantal benodigde beroepskrachten, wordt het aantal benodigde beroepskrachten met 1 verhoogd.

Bron: Besluit Kwaliteit

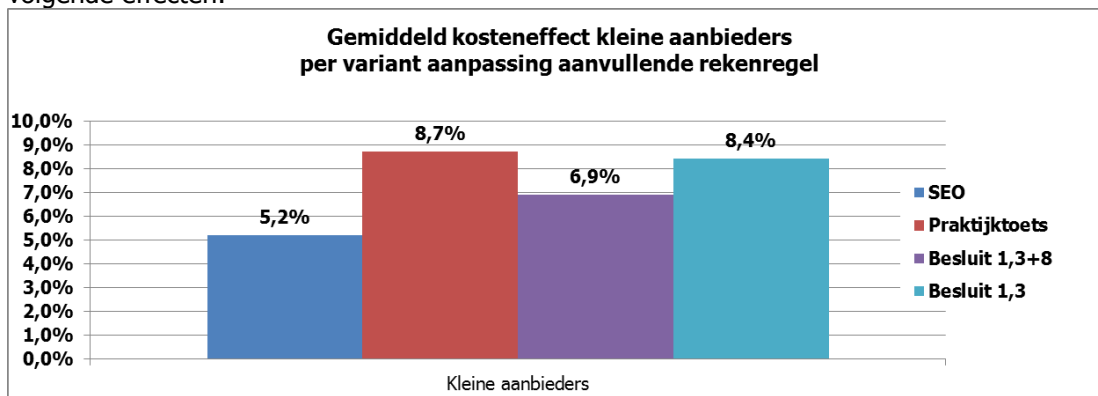
Op basis van de screening van de onderzoeksresultaten is onderzocht of aanpassing van de aanvullende rekenformule de kosteneffecten kan terugbrengen en de spreiding kan dempen. Daarbij zijn de effecten op de kosten in de praktijk van 2 opties in kaart gebracht:

Oorspronkelijk	Aangepast
1. $Z = (A + ((B + C + D) / 1,2))$	$Z = (A + ((B + C + D) / 1,3))$ en
2. C = aantal kinderen van 2 tot 3 jaar / 6	C = aantal kinderen van 2 tot 3 jaar / 8

In onderstaand overzicht is het effect op de kosteneffecten zichtbaar van aanpassing 1. (zie Besluit 1,3 in grafiek) en aanpassing 1. en 2 gecombineerd (zie Besluit 1,3+8 in grafiek) in vergelijking met SEO en de praktijktoets:

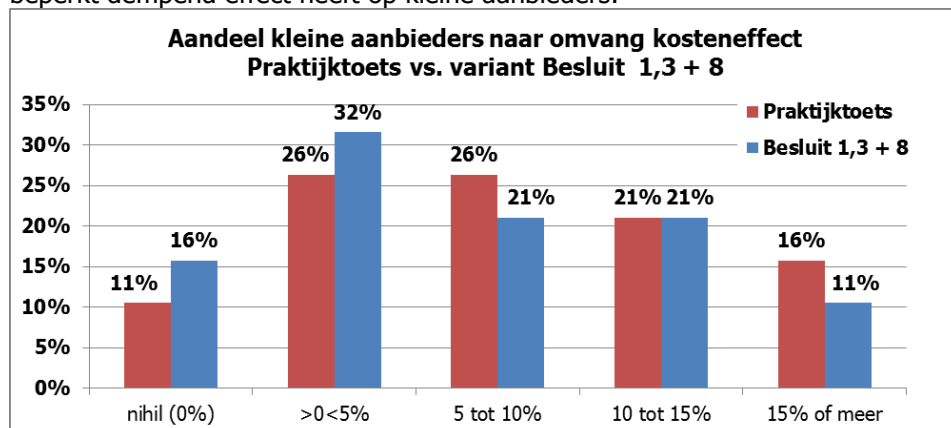

Daaruit volgde dat de combinatie van deze aanpassingen onvoldoende effectief zijn om de gewenste demping van kosteneffecten voor alle aanbieders te realiseren. Als we specifiek kijken naar de kleine aanbieders zien we de volgende effecten:

Als we kijken naar de omvang van de kosteneffecten voor kleine aanbieders zien we dat deze variant slechts een beperkt dempend effect heeft op kleine aanbieders:

Het aandeel kleine aanbieders met kosteneffecten van 10% of meer daalt hiermee van 37% naar 32%.

De conclusie luidt dan dat er ingrijpendere aanpassingen nodig zijn om de kosteneffecten voor kleine aanbieders te dempen.

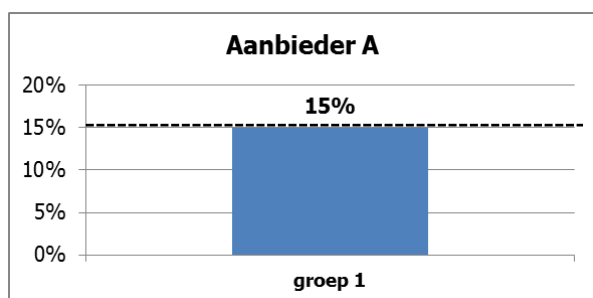
5.5.2 Damping door 'middelen' in de tijd

In 5.4 is toegelicht dat kleine aanbieders - bij gebrek aan schaalgrootte - de tijd nodig hebben om de hoge kosteneffecten van de nieuwe BKR op enig moment te kunnen compenseren met lagere kosteneffecten op een later moment.

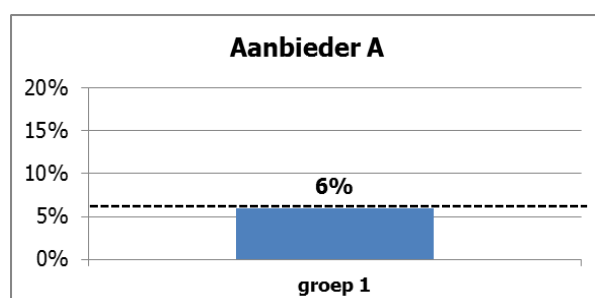
De hoge kosteneffecten bij kleine aanbieders vormen met name een knelpunt bij aanvang van de regeling als aanbieders wél hoge extra kosten maken, maar geen buffers hebben om deze hoge kosten te financieren.

In onderstaand voorbeeld een kleine aanbieder die bij aanvang van de regeling hoge kosten effecten heeft en pas op termijn de kosten ziet afnemen:

T=0

T=1

Door de financiële dekking van de nieuwe regeling eerder te laten starten dan de daaraan gekoppelde kosteneffecten ontstaat financiële ruimte bij aanbieders om op de nieuwe regeling te anticiperen. Concreet betekent dit dat de extra verhoging van het maximumtarief voor de nieuwe BKR eerder start en de nieuwe BKR later van start gaat.

5.6 Conclusie

Op basis van de praktijktoets is vastgesteld dat de nieuwe BKR gemiddeld hogere extra kosten met zich mee brengt dan op basis van het rekenkundig model door SEO is berekend.

Kleine aanbieders - met 1 of 2 groepen - hebben hogere gemiddelde kosten dan groetere aanbieders maar hebben ook te maken met grotere kosteneffecten in de tijd.

Met name bij aanvang van de regeling kan dat voor kleinere aanbieders ongunstig uitpakken.

Om de gemiddelde kosteneffecten en de spreiding daarvan voor kleine aanbieders te dempen is onderzoek gedaan naar beperkte aanpassingen in het Besluit Kwaliteit. Die aanpassingen blijken onvoldoende effectief.

De oplossingsrichtingen die dan overblijven zijn:

- a. een ingrijpende aanpassing van het Besluit Kwaliteit;
- b. een hogere index van het maximumuurtarief van de toeslagregeling die dekkend is voor een kosteneffect van 7,3%;
- c. een meer gefaseerde invoering waarbij de aanpassing van de toeslagregeling vooruitloopt op de nieuwe BKR.

Het is aan de opdrachtgevers om een afweging te maken met welke oplossingsrichtingen zij het vervolgtraject inzetten.

6. TOT SLOT

Gedurende het onderzoek zijn enkele aandachtspunten opgemerkt in de aansluiting tussen de aangeleverde onderzoeksgegevens en de SEO analyse. Deze zijn teruggekoppeld aan SEO.

BIJLAGE 1A: INVULFORMAT PRAKTIJKTOETS

Praktijktoets IKK format 2018					
Peildatum:	1 april 2018				
Houder:					
Locatie naam:					
Aantal groepen/ruimten op deze locatie:					
Groepsnaam:					
Maximale groepsgrootte in aantal kinderen (obv m2):					
	Aantal kinderen per leeftijdsgroep				
Dag	0 jaar	1 jaar	2 jaar	3 jaar	Totaal
maandagochtend					0
maandagmiddag					0
dinsdagochtend					0
dinsdagmiddag					0
woensdagochtend					0
woensdagmiddag					0
donderdagochtend					0
donderdagmiddag					0
vrijdagochtend					0
vrijdagmiddag					0
Groepsnaam:					
Maximale groepsgrootte in aantal kinderen (obv m2):					
	Aantal kinderen per leeftijdsgroep				
Dag	0 jaar	1 jaar	2 jaar	3 jaar	Totaal
maandagochtend					0
maandagmiddag					0
dinsdagochtend					0
dinsdagmiddag					0
woensdagochtend					0
woensdagmiddag					0
donderdagochtend					0
donderdagmiddag					0
vrijdagochtend					0
vrijdagmiddag					0
Groepsnaam:					
Maximale groepsgrootte in aantal kinderen (obv m2):					
	Aantal kinderen per leeftijdsgroep				
Dag	0 jaar	1 jaar	2 jaar	3 jaar	Totaal
maandagochtend					0
maandagmiddag					0
dinsdagochtend					0
dinsdagmiddag					0
woensdagochtend					0
woensdagmiddag					0
donderdagochtend					0
donderdagmiddag					0
vrijdagochtend					0
vrijdagmiddag					0
Toelichting:					

BIJLAGE 2A: TOELICHTING ANALYSES SEO

Bijlage C Toelichting analyses

In de enquête heeft SEO aan opvanglocaties uitgevraagd wat de groepssamenstelling van de betreffende locatie op een rustig en een druk dagdeel. Met behulp van een door SEO opgesteld model kan worden berekend hoeveel extra beroepskrachten nodig zijn voor deze groepen door de aanpassing van de BKR. Met behulp van weging wordt vervolgens een gemiddelde stijging van het aantal beroepskrachten voor de hele sector berekend. Daarnaast wordt in de enquête uitgevraagd welk deel van de totale kosten bestaat uit personeelskosten, en welk deel van personeelskosten bestaat uit groepsgebonden kosten. Op basis hiervan wordt vervolgens ook een gemiddelde stijging van de kosten als gevolg van de aanscherping van de BKR berekend.

Om het effect van de verandering van de BKR te berekenen zijn de BKR-regels in de huidige situatie en in de nieuwe situatie geprogrammeerd in Statistische software Stata, zodanig dat het programma voor elk soort groepssamenstelling kan berekenen wat het minimaal aantal beroepskrachten is dat nodig is voor de groep. Het verschil tussen het aantal benodigde beroepskrachten is vervolgens het effect van de aanpassing van BKR.

Optimalisatie huidige BKR

Met behulp van de rekenregels (zie tabel A.1) die gelden in de huidige situatie wordt berekend hoeveel beroepskrachten er per groep nodig zijn in de huidige situatie. Om het effect van de aanpassing van de BKR zuiver te kunnen berekenen, bekijkt SEO eerst per locatie per opgegeven dagdeel of de dan geldende groepsindeling het aantal benodigde beroepskrachten minimaliseert. Dit gebeurt in het model door, wanneer een locatie op dat dagdeel meerdere groepen heeft, te onderzoeken of het verplaatsen van één of meerdere kinderen van de ene naar de andere groep resulteert in een vermindering van het aantal benodigde beroepskrachten. Deze optimalisatie gebeurt iteratief, door te onderzoeken of:

- door het verplaatsen van één kind van een groep naar een andere groep het aantal benodigde beroepskrachten op dat dagdeel afneemt. Dit wordt voor elke leeftijdscategorie (0, 1, 2 en 3 jaar) onderzocht en voor elke mogelijke combinatie van groepen op dat dagdeel onderzocht. Ook gebeurt dit herhaaldelijk, totdat het niet meer mogelijk is om het aantal beroepskrachten verder te minimaliseren;
- door het wisselen van één kind in een groep voor een ander kind van een andere leeftijdscategorie in een andere groep. Dit wordt voor elke combinatie van leeftijdscategorieën (0, 1, 2 en 3 jaar) onderzocht en voor elke mogelijke combinatie van groepen op dat dagdeel onderzocht. Ook gebeurt dit herhaaldelijk, totdat het niet meer mogelijk is om het aantal beroepskrachten verder te minimaliseren;
- door het verplaatsen van twee kinderen van een groep naar een andere groep het aantal benodigde beroepskrachten op dat dagdeel afneemt. Dit wordt voor elke combinatie van leeftijdscategorieën (0, 1, 2 en 3 jaar) onderzocht en voor elke mogelijk combinatie van groepen op dat dagdeel onderzocht. Ook gebeurt dit herhaaldelijk, totdat het niet meer mogelijk is om het aantal beroepskrachten verder te minimaliseren.

Optimalisatie nieuwe BKR

Voor de nieuwe BKR wordt dezelfde procedure toegepast als hierboven beschreven. Er wordt uitgegaan van de huidige groepssamenstelling. Het enige verschil is dat een andere BKR wordt toegepast.

Aannamebeleid 0-jarigen wijzigen

In de enquête vraagt SEO tevens uit of locaties zouden kiezen voor een wachtlijst voor 0-jarigen om de kosten van de aanpassing van de BKR te beperken. SEO heeft voor deze locaties onderzocht of het mogelijk is het aantal beroepskrachten te beperken ten opzichte van een volledige groeps-wijziging onder de nieuwe BKR door minder 0-jarigen aan te nemen, zodanig dat het aantal benodigde beroepskrachten weer op het niveau is van het de situatie zonder aanpassing van de BKR.⁸

Berekening kosten

Bij het berekenen van de bovenstaande scenario's wordt telkens per locatie per dagdeel alleen de toename van het aantal beroepskrachten berekend ten opzichte van de huidige situatie. Om te berekenen wat het effect is op de totale kosten van de organisatie wordt gebruikgemaakt van opgegeven informatie over de personeelskosten (als aandeel in de totale kosten) en het aandeel daarvan dat groepsgebonden is. Door deze twee percentages met elkaar te vermenigvuldigen ontstaat per locatie een percentage groepsgebonden personeelskosten als aandeel in de totale kosten.

In de berekening van de totale kosten geldt de aanname dat de groepsgebonden personeelskosten een-op-een toenemen met het aantal beroepskrachten. Bijvoorbeeld: een locatie heeft op een dagdeel vier beroepskrachten in dienst in de huidige situatie, maar door de nieuwe BKR gaat het minimaal aantal benodigde beroepskrachten naar vijf. De groepsgebonden personeelskosten nemen dan toe met 25 procent. Stel dat de personeelskosten van deze locatie 75 procent bedragen van de totale kosten en dat daarvan 80 procent van de kosten groepsgebonden is. De groepsgebonden personeelskosten bedragen dan $80 \text{ procent} \times 75 \text{ procent} = 60 \text{ procent}$, waardoor de kosten door de nieuwe BKR voor deze locatie op dit dagdeel met $60 \text{ procent} \times 25 \text{ procent} = 15 \text{ procent}$ toenemen.

Door de kostenstijging te berekenen op locatieniveau komt de uitkomst niet overeen met de gemiddelde stijging van het aantal beroepskrachten maal het gemiddelde aandeel van de beroepskrachten in de totale kosten, zoals vermeld in Tabel 3.1. Immers, alleen het aandeel van de beroepskrachten in de totale kosten in de locaties waarin een kostenstijging heeft plaatsgevonden wordt meegenomen in de berekening.

Weging

Om van totale kosten op locatieniveau per dagdeel naar een gemiddeld effect op kosten te komen voor alle kinderdagverblijven dient op verschillende manieren gewogen te worden. Allereerst dient er rekening mee te worden gehouden dat drukke dagdelen (maandag, dinsdag en donderdag) vaker voorkomen dan de rustige dagdelen (woensdag en vrijdag). Drukke dagdelen tellen daarom anderhalf keer zo zwaar mee als de rustige dagdelen in de berekening van het gemiddelde effect. Ook de

⁸ N.B.: de kosten per kind zijn in dit geval in de nieuwe situatie wel nog hoger dan in de oude situatie, omdat het aantal kinderen dan is afgenomen.

omvang van locaties weegt mee in het gemiddelde. Een locatie die twee keer zo groot is (twee keer zoveel kosten heeft), telt immers ook twee keer zo zwaar mee in de berekening van het gemiddelde).

In de berekening inclusief peuterspeelzalen zijn deze meegenomen met een gewicht van 38,5 procent. Dit omdat de openingstijden van peuterspeelzalen ongeveer de helft zijn van die van de reguliere dagopvang per dagdeel. Daarnaast zijn zij 40 weken open terwijl de reguliere dagopvang 52 weken per jaar open is.

Omdat de verdeling van kleine, middelgrote en grote locaties en organisaties in de steekproef afwijkt van de verdeling van de populatie (het SZW-bestand), wordt ook hiervoor gecorrigeerd. In bijlage B is bijvoorbeeld te zien dat grote organisaties en middelgrote locaties relatief vaak voorkomen in de steekproef. Die wegen daarom minder zwaar mee in de berekening. De weegfactoren naar omvang van de locatie en de organisatie worden dusdanig opgesteld dat het gemiddelde effect gebaseerd is op de werkelijke verdeling van het aantal kleine, middelgrote en grote locaties en organisaties, en niet op die van de steekproef.

Box B.1 Indeling van locatie-omvang in de steekproef t.o.v. SZW-bestand

Een van de manieren om een indeling te maken naar locatie-omvang is door gebruik te maken van het aantal kindplaatsen van een locatie uit het LRKP. Deze informatie is echter in veel gevallen niet up-to-date of onnauwkeurig, waardoor deze indeling in beperkte mate verenigbaar is met het door de locaties opgegeven aantal kinderen op het drukke en rustige dagdeel. Een alternatief is om te kijken naar het aantal ingeschreven kinderen per locatie, informatie die via de belastingdienst integraal is verkregen. Deze maatstaf is nauwkeuriger, maar bevat geen informatie over de verdeling van het aantal kinderen over de week en is bovendien gebaseerd op het jaar van 2016. Als alternatief is daarom gekozen voor een indeling van het aantal kinderen in een locatie op het drukke dagdeel: (minder dan 16 kinderen, 16 – 40 kinderen en meer dan 40 kinderen).

Het nadeel hiervan is echter dat er niet een-op-een gewogen kan worden met de omvang van de locatie in het SZW-bestand. Voor niet-geënquêteerde locaties ontbreekt immers de informatie over het aantal kinderen op een specifiek dagdeel. Om toch tot een wegingsfactor te komen is hier gekozen voor een indeling op basis van ingeschreven kinderen in 2016. Hiervoor blijkt een indeling (minder dan 32 kinderen, 32 – 80 kinderen en meer dan 80 kinderen) overeen te komen met de in de steekproef gehanteerde indeling.

Deze verhouding blijkt op basis van de data ook logisch. Hieruit blijkt namelijk dat kinderen gemiddeld 2 keer in de week naar de kinderopvang gaan, en zij doen dit ongeveer 2 keer zo vaak op een drukke dag dan op een rustige dag. Dan betekent dat een opvang met 80 ingeschreven kinderen in een week tijd 160 kinderen ontvangt (elk kind gemiddeld 2 keer), waarvan ongeveer 40 op maandag, dinsdag en donderdag en 20 op woensdag en vrijdag.

BIJLAGE 2B: VOORBEELD VERSCHILLEN SEO ANALYSE EN PRAKTIJK

De extra inzet van pedagogisch medewerkers als gevolg van de nieuwe BKR wordt door SEO berekend op basis van een rekenkundig geoptimaliseerde groepssamenstelling per locatie (zie bijlage 2a). In onderstaand voorbeeld wordt dat duidelijk.

Onderstaand de aangeleverde SEO data van een houder met 1 locatie en 3 groepen (A, B, C). Er is door SEO een steekproef gedaan op een druk dagdeel (donderdagochtend) en een rustig dagdeel (vrijdagmiddag). Per groep is het aantal daadwerkelijk aanwezige PM-ers per groep zichtbaar (kolom pm-hdg) en ook is het aantal kinderen per leeftijd per groep vastgelegd (j0 t/m j3):

naam_org	org_size	naam_loc	pc6_loc	loc_size	dagdeel	groep	j0	j1	j2	j3	pm_hdg	pm_hdg_opt	pm_bkr_opt	toename_kosten
	klein			groot	Donderdagochtend	A	4	2	0	0	2	1	2	70,6%
	klein			groot	Donderdagochtend	B	0	9	5	0	3	3	3	0,0%
	klein			groot	Donderdagochtend	C	0	0	5	7	2	2	2	0,0%
	klein			groot	Vrijdagmiddag	A	5	1	0	0	2	1	2	70,6%
	klein			groot	Vrijdagmiddag	B	0	8	5	0	3	3	3	0,0%
	klein			groot	Vrijdagmiddag	C	0	0	6	3	2	2	2	0,0%

Met behulp van een rekenmodel is door SEO eerst berekend of op deze dagdelen door een andere groeps-samenstelling en het verplaatsen van kinderen naar een andere groep het aantal ingezette PM-ers kan worden beperkt. De resultaten van deze berekening staan in kolom pm_hdg_opt.

In dit geval levert het rekenmodel een theoretische besparing in de huidige praktijk op en zien we dat zowel op donderdagochtend als op vrijdagmiddag een PM-er minder ingezet hoeft te worden. Dat zien we als we per dagdeel het totaal van de kolom pm_hdg en de kolom pm_hdg_opt met elkaar vergelijken.

Op donderdagochtend wordt nu door de houder in totaal 7 PM-ers ingezet terwijl dat volgens het SEO rekenmodel slechts 6 PM-ers hoeft te zijn. Dat kan volgens het rekenmodel door bijvoorbeeld 2 1-jarigen te verplaatsen van groep A naar groep B. In het aangepaste overzicht wordt dat duidelijk:

naam_org	org_size	naam_loc	pc6_loc	loc_size	dagdeel	groep	j0	j1	j2	j3	pm_hdg	pm_hdg_opt	pm_bkr_opt	toename_kosten
	klein			groot	Donderdagochtend	A	4	0	0	0	2	1	2	70,6%
	klein			groot	Donderdagochtend	B	0	11	5	0	3	3	3	0,0%
	klein			groot	Donderdagochtend	C	0	0	5	7	2	2	2	0,0%

De optimalisatie zorgt ervoor dat er nog slechts 1 (ipv 2) PM-er met 4 baby's op groep A hoeft te zijn en er met 3 PM-ers op groep B zonder extra personele inzet 16 ipv 14 kinderen kunnen worden opgevangen binnen de huidige BKR. SEO past vervolgens de nieuwe BKR toe op deze groepen en dan blijkt dat op groep A vervolgens 1 extra PM-er moet worden ingezet (van 1 naar 2) terwijl op groep B geen extra PM inzet nodig is. Deze PM bezetting is vastgelegd in kolom pm_bkr_opt.

Daaruit volgt dat in vergelijking met de geoptimaliseerde groepssamenstelling (zie kolom pm-hdg-opt) er op groep A 1 extra PM-er moet worden ingezet. Dat is een uitbereiding van 100% (van 1 naar 2) en als we dat vermenigvuldigen met de PM kostenratio (het aandeel kosten voor PM-ers in procenten van de totale kosten) van deze aanbieder dat 70,6% bedraagt dan bedragen de totale extra kosten op dit dagdeel 70,6%.

Voor drukke dagdelen (maandag, dinsdag en donderdag) wordt door SEO een weging toegepast van 3 en voor rustige dagdelen (woensdag en vrijdag) van 2. De berekening van het totale kosteneffect van deze aanbieder en van dit type aanbieder (klein) en deze locatie (groot) in de macro analyse van SEO voor de gemiddelde effecten is dan als volgt:

Dagdeel	Groep	a.Weging per dagdeel	b.PM huidig opt voor weging (zie data)	c.PM huidig opt na weging (a. x b.)	d.PM BKR opt voor weging (zie data)	e.PM BKR opt na weging (axd)	f. toename PM inzet na weging (e/c-100%)	g. PM kostenratio 70,6%	h. kosten-effect (fxg)
Do-ochtend	A	3	1	3	2	6	100%	70,6%	70,6%
Do-ochtend	B	3	3	9	3	9	0%	70,6%	0%
Do-ochtend	C	3	2	6	2	6	0%	70,6%	0%
Vrij-middag	A	2	1	2	2	4	100%	70,6%	70,6%
Vrij-middag	B	2	3	6	3	6	0%	70,6%	0%
Vrij-middag	C	2	2	4	2	4	0%	70,6%	0%
Totaal				30		35	16,7%	70,6%	11,8%

In de SEO analyse wordt deze aanbieder en deze locatie aangemerkt met een kosteneffect van 11,8%.

Als we zonder de optimalisatieslag de data van deze aanbieder en deze locatie door de IKK rekenhulp⁹ halen ontstaat een ander beeld.

Dan blijkt dat deze aanbieder in de praktijk geen enkel kosteneffect zal ervaren omdat op geen enkel dagdeel of groep extra personele inzet noodzakelijk is als gevolg van de nieuwe BKR.

Dit voorbeeld geeft aan dat er een verschil is tussen de rekenkundige analyse van SEO en de effecten in de praktijk die individuele aanbieders zullen ervaren.

---

⁹ Zie <https://1ratio.nl/bkr/#/> voor rekenhulp om aanpassing in personele inzet als gevolg van nieuwe BKR te berekenen.

BIJLAGE 3: WETTELIJKE BEPERKINGEN DIE NIET ZIJN VERWERKT IN SEO ANALYSE

Stamgroepen

Bij de SEO analyse zijn de wettelijke regels rond stamgroepen niet meegenomen. Dat blijkt uit tabel 3.2 getiteld *Mogelijke besparing op beroepskrachten in de huidige situatie 2,2 procent* waar in de toelichting staat: *Daartoe zijn per locatie kinderen verschoven tussen groepen...*

In Artikel 9. (Stabiliteit van de opvang voor kinderen) van het besluit Kwaliteit Kinderopvang¹⁰ wordt omschreven dat kinderen in principe in 1 stamgroep worden opgevangen en dat het verschuiven van kinderen tussen groepen aan strikte regels is gebonden. Dat betekent dat de door SEO berekende kostenbesparing van 2,2 procent in de praktijk niet gerealiseerd kan worden.

In de praktijktoets is met deze wettelijke beperking wél rekening gehouden.

Vaste gezichten

In datzelfde Artikel 9 is vastgelegd dat aan kinderen een maximaal aantal twee vaste beroepskrachten wordt toegewezen, waarvan per dag ten minste één beroepskracht werkzaam is in de stamgroep van dat kind. Ook die wettelijke beperking is niet meegenomen in de SEO berekening van de kosteneffecten.

Ruimtelijke beperkingen

In Artikel 10. (Eisen aan ruimtes) van het besluit Kwaliteit Kinderopvang staan wettelijke eisen omschreven aan het minimaal aantal vierkante meters binnenruimte per kind per stamgroep. Dat betekent dat het aantal vierkante meters binnenruimte ook een belemmering kan zijn om kinderen naar een andere groep te verplaatsen. Het beperken van de kosteneffecten in het SEO rekenmodel met het verschuiven van kinderen naar andere groepen kan daardoor in praktijk op wettelijke grenzen stuiten. In de praktijktoets is met deze wettelijke beperking wél rekening gehouden.

---

¹⁰ zie <http://wetten.overheid.nl/BWBR0039936/2018-03-01#Hoofdstuk2>

BIJLAGE 4: REGELGEVING PERSONEELSBEZETTING BESLUIT KWALITEIT

In het Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzaalwerk zijn de volgende normen voor de inzet van beroepskrachten opgenomen:

Tabel 1. Berekening van het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten en de maximale groepsgrootte bij groepen in de dagopvang

	Leeftijd kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen
Groepen alle kinderen één leeftijd	0 tot 1	1	3	2	6	3	9	4	12
	1 tot 2	1	5	2	10	3	15	4	16
	2 tot 3	1	8	2	16	----	----	----	----
	3 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----
Gemengde leeftijds-groepen	0 tot 2	1	4	2	8	3	14 ¹	4	16 ¹
	0 tot 3	1	5	2	10	3	13 ¹ /14 ⁴ /15 ²	4	16 ¹
	0 tot 4	1	5	2	12	3	14 ¹ /15 ³ /16 ²	4	16 ¹
	1 tot 3	1	6	2	11	3	16	----	----
	1 tot 4	1	7	2	13	3	16	----	----
	2 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----

¹ Waarvan maximaal acht kinderen van 0 tot 1 jaar.

² Waarvan maximaal drie kinderen van 0 tot 1 jaar.

³ Waarvan maximaal vijf kinderen van 0 tot 1 jaar.

⁴ Waarvan maximaal vier kinderen van 0 tot 1 jaar.

Rekenregels

1. Indien in een stamgroep een kind van 0 tot 1 jaar aanwezig is, wordt naast tabel 1 tevens de hiernavolgende rekenformule toegepast. Indien Z een getal oplevert dat groter is dan het op grond van tabel 1 benodigde minimaal aantal in te zetten beroepskrachten, wordt het op grond van tabel 1 minimaal aantal in te zetten beroepskrachten verhoogd tot Z. De rekenformule luidt als volgt:

$Z = (A + ((B + C + D) / 1,2))$, afgerond naar boven.

A = aantal kinderen van 0 tot 1 jaar / 3.

B = aantal kinderen van 1 tot 2 jaar / 5.

C = aantal kinderen van 2 tot 3 jaar / 6.

D = aantal kinderen van 3 tot 4 jaar / 8.

2. In een situatie waarin het toevoegen van 1 kind leidt tot een op grond van tabel 1 en rekenregel 1 kleiner aantal benodigde beroepskrachten, wordt het aantal benodigde beroepskrachten met 1 verhoogd.

